

ВІДГУК

офіційного рецензента академіка НАМН України, доктора медичних наук,
професора *Возіанова Сергія Олександровича*
на дисертаційну роботу

Іщука Романа Валентиновича

«Лікування хворих військовослужбовців з сечокам'яною хворобою та
посткомоційним і постконтузійним синдромами»,
подану до разової спеціалізованої вченої ради
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»
(наукова спеціальність 14.01.06 «Урологія»)

Науковий керівник: Бойко Андрій Іванович, кандидат медичних наук, доцент
кафедри урології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Актуальність обраної теми дисертації

Сечокам'яна хвороба залишається однією з найбільш поширених патологій в урологічній практиці та має високу схильність до рецидивування, розвитку інфекційно-запальних ускладнень, порушення уродинаміки та зниження функціонального стану нирок.

В умовах повномасштабної війни особливої клінічної значущості набуває лікування військовослужбовців із наслідками бойової травми, посткомоційним і постконтузійним синдромами, тривалою іммобілізацією та обмеженням фізичної активності. Саме ці чинники можуть суттєво змінювати перебіг уролітіазу, сприяти множинному каменеутворенню, запальним змінам сечовидільної системи та потребі у складніших ендоскопічних втручаннях.

Дисертаційна робота присвячена недостатньо вивченій проблемі оптимізації лікувально-діагностичної тактики у військовослужбовців із сечокам'яною хворобою та посткомоційним і постконтузійним синдромами, що визначає її своєчасність, наукову актуальність і практичну значущість для сучасної урології та військової медицини.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі урології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика та відповідає науковому напрямку кафедри, спрямованому на удосконалення діагностики,

лікування і профілактики ускладнень сечокам'яної хвороби. Тематика роботи узгоджується з актуальними завданнями урологічної допомоги пацієнтам із наслідками бойової травми та тривалої іммобілізації.

Новизна дослідження та одержаних результатів

У дисертаційній роботі вперше проведено комплексну клінічну оцінку особливостей перебігу сечокам'яної хвороби у військовослужбовців із посткомоційним та постконтузійним синдромами залежно від ступеня рухової активності та наявності тривалої іммобілізації. Визначено фактори ризику несприятливого перебігу уролітіазу у зазначеній категорії пацієнтів, серед яких тривала іммобілізація, гіподинамія, порушення уродинаміки, наявність постійних дренажів сечовивідної системи, перенесені хірургічні втручання на органах шлунково-кишкового тракту, тривале застосування кальційвмісних препаратів і порушення функції сечового міхура. Науково обґрунтовано диференційований підхід до вибору методу хірургічного лікування з урахуванням локалізації, кількості та розмірів конкрементів, стану уродинаміки, ступеня обмеження рухової активності пацієнта та необхідності максимально повної санації сечовидільної системи під час одного етапу лікування.

Теоретичне значення результатів дослідження

Отримані результати розширюють сучасні уявлення про клінічний перебіг уролітіазу у військовослужбовців із наслідками бойової травми, посткомоційним і постконтузійним синдромами. Робота поглиблює розуміння ролі іммобілізації, гіподинамії, порушень уродинаміки та запальних змін у формуванні ускладненого перебігу сечокам'яної хвороби.

Теоретичне значення має також статистична оцінка асоціацій між тривалою іммобілізацією та розвитком лейкоцитурії, лейкоцитозу, множинного каменеутворення, конкрементів сечового міхура та потреби у комбінованих ендоскопічних втручаннях.

Особливої уваги заслуговує спроба поєднати класичні підходи ендоурології з потребами пацієнтів із бойовою травмою, обмеженням рухової активності та високим ризиком інфекційно-запальних ускладнень.

Практичне значення результатів дослідження

Практична цінність дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні диференційованої лікувально-діагностичної тактики для військовослужбовців із

сечокам'яною хворобою, посткомоційним і постконтузійним синдромами. Запропонований підхід дозволяє своєчасно виявляти фактори ризику, оптимізувати обсяг обстеження, визначати показання до ендоскопічного або комбінованого хірургічного лікування та знижувати ризик повторних втручань.

Важливе практичне значення мають запропоновані автором технічні підходи: використання гнучкого уретеронефроскопа через перкутанний доступ під час PCNL, застосування Фуросеміду під час уретероскопії та контактної-лазерної уретеролітотрипсії, а також використання безкатетерного післяопераційного сечоприймача у тривалоімобілізованих пацієнтів із порушеннями функції сечового міхура.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій

Дослідження виконано на достатньому клінічному матеріалі: проаналізовано результати перебігу та лікування сечокам'яної хвороби у 314 пацієнтів, з яких 25 осіб увійшли до ретроспективного етапу, а 289 пацієнтів — до проспективного етапу дослідження.

Для оцінки отриманих даних використано клінічні, лабораторні, інструментальні та статистичні методи. Статистична обробка включала розрахунок відношення шансів, 95 % довірчих інтервалів і застосування двобічного точного критерію Фішера з визначенням *p-value*, що забезпечує належний рівень обґрунтованості сформульованих положень.

Висновки дисертації логічно випливають із поставлених завдань, відповідають отриманим результатам і мають практичну спрямованість.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації

Дисертаційна робота викладена українською мовою на 148 сторінках комп'ютерного тексту, з яких 103 сторінки становить основний текст. Робота складається зі вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел і додатків.

Дисертація ілюстрована 20 таблицями та 14 рисунками. Список використаних джерел містить 176 найменувань, з них 4 кирилицею та 172 латиницею.

У першому розділі наведено сучасний огляд проблеми сечокам'яної хвороби та особливостей її перебігу у пацієнтів із посткомоційним і постконтузійним

синдромами. Другий розділ містить характеристику клінічного матеріалу, критерії відбору пацієнтів, опис методів обстеження, хірургічного лікування та статистичної обробки даних.

Третій розділ присвячено новим прийомам і методам лікування, зокрема використанню гнучкого уретеронефроскопа при перкутанному доступі, застосуванню діуретичних засобів під час уретеролітотрипсії, цистолітотомії та профілактичним заходам у тривалоімобілізованих пацієнтів. У четвертому розділі обґрунтовано лікувальну тактику, а у п'ятому проведено порівняльний аналіз перебігу та лікування хворих у досліджуваних групах.

Матеріал викладено логічно та послідовно. Висновки відповідають поставленій меті й завданням, а практичні рекомендації можуть бути використані в роботі урологічних стаціонарів і підрозділів, які надають допомогу військовослужбовцям із наслідками бойової травми.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 3 наукові праці, з яких 1 стаття у науковому фаховому виданні, рекомендованому МОН України, та 2 статті у виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus. Опубліковані праці відображають основні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаною завершеною науковою працею. Здобувачем особисто проведено інформаційно-аналітичний пошук, сформовано базу клінічних даних, виконано відбір і систематизацію матеріалу, проаналізовано результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, здійснено статистичну обробку отриманих даних.

Автор брав участь у визначенні лікувальної тактики та хірургічному лікуванні пацієнтів, виконав аналіз і узагальнення результатів, сформулював висновки та практичні рекомендації. Особистий внесок здобувача відображено у наукових публікаціях за темою дисертації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

За результатами аналізу дисертаційної роботи та наукових публікацій здобувача ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації

не встановлено. Текст дисертаційної роботи має самостійний характер, а використані ідеї, положення та результати інших авторів супроводжуються відповідними посиланнями.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи

Принципових зауважень, які б знижували наукову та практичну цінність дисертаційної роботи, немає. Разом з тим доцільно зазначити окремі дискусійні моменти:

Робота мала б ще більшу прикладну цінність за умови більш детального подання покрокового алгоритму вибору між PCNL, RIRS, уретеролітотрипсією та комбінованими втручаннями.

У подальших дослідженнях доцільно розширити оцінку віддалених результатів лікування та частоти рецидивного каменеутворення.

Запитання для дискусії

1. Які технічні умови є найбільш важливими для безпечного використання гнучкого уретеронефроскопа через перкутанний доступ під час PCNL?
2. Якою має бути оптимальна тривалість післяопераційного спостереження у тривалоімобілізованих військовослужбовців для профілактики рецидивного каменеутворення?

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Результати дисертаційної роботи можуть бути використані в клінічній практиці урологічних стаціонарів, військово-медичних закладів і реабілітаційних підрозділів для оптимізації діагностики, моніторингу та хірургічного лікування військовослужбовців із сечокам'яною хворобою та наслідками бойової травми.

Запропоновані підходи до вибору ендоскопічного та комбінованого хірургічного лікування, а також практичні рекомендації щодо профілактики ускладнень у тривалоімобілізованих пацієнтів доцільно використовувати у післядипломній підготовці лікарів-урологів.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертаційна робота Іщука Р.В. на тему «Лікування хворих військовослужбовців з сечокам'яною хворобою та посткомоційним і постконтузійним синдромами» відповідає спеціальності 222 Медицина та науковій

спеціальності 14.01.06 «Урологія», а також профілю разової спеціалізованої вченої ради.

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

За актуальністю, обсягом проведених досліджень, науковою новизною, теоретичною та практичною цінністю отриманих результатів, обґрунтованістю висновків і практичних рекомендацій дисертаційна робота Іщука Р.В. «Лікування хворих військовослужбовців з сечокам'яною хворобою та посткомоційним і постконтузійним синдромами» відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина.

Офіційний рецензент:

Академік НАМН України,
доктор медичних наук,
професор

Сергій ВОЗІАНОВ